

THE WORLD BANK

Development Economics • Global Indicators

ENTERPRISE SURVEYS

WHAT BUSINESSES EXPERIENCE

Hrvatska 2023

Profil zemlje

ENTERPRISE SURVEYS

Sadržaj

Uvod	3
Obilježja poduzeća	4
Radna snaga	5
Uspješnost poduzeća.....	5
Fizička infrastruktura.....	6
Međunarodna trgovina	6
Pristup financijama.....	7
Propisi, dozvole i porezi.....	8
Korupcija.....	9
Prepreke u poslovnom okruženju	10
Dodatak	11

Profili zemalja koje je izradio Odjel za analizu poduzeća Svjetske banke pružaju pregled ključnih pokazatelja poslovnog okruženja u svakom gospodarstvu, uspoređujući ih s njihovom zemljopisnom regijom i skupinom zemalja sa sličnim razinama dohotka. Iste teme obrađene su za sve zemlje s malim varijacijama pokazatelja. Svi pokazatelji temelje se na odgovorima tvrtki. Da biste saznali više o Odjelu za analizu poduzeća i dobili profile zemalja za druge zemlje, posjetite www.enterprisesurveys.org.

© 2020. Međunarodna banka za obnovu i razvoj / Grupa Svjetske banke
1818 H Street NW
Washington DC 20433
Telefon: 202-473-1000
Internet: www.worldbank.org

Ovaj dokument proizvod je zaposlenika Grupe Svjetske banke uz vanjske doprinose. Rezultati, tumačenja i zaključci izneseni u ovom dokumentu ne odražavaju neophodno stavove Grupe Svjetske banke, Odbora izvršnih direktora ili vlada koje predstavljaju.

Grupa Svjetske banke ne jamči za točnost podataka uvrštenih u ovaj dokument. Granice, boje, valute i druge informacije navedene na bilo kojoj karti u ovom dokumentu ne predstavljaju prosudbu Grupe Svjetske banke u svezi pravnog statusa bilo kojeg teritorija niti odobrenje ili prihvaćanje takvih granica.

Prava i dopuštenja

Materijal sadržan u ovom dokumentu podliježe autorskim pravima. Budući da Grupa Svjetske banke potiče dijeljenje svog znanja, dokument se smije umnožiti, u cijelosti ili djelomično, u nekomercijalne svrhe uz navođenje punog izvora.

Svi upiti o pravima i licencijama, uključujući dodatna autorska prava, trebaju se slati na adresu World Bank Group Publications, The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, SAD; telefaks: 202-522-2625; e-pošta: pubrights@worldbank.org.

Podatke iz istraživanja poduzeća navodite kako slijedi: Istraživanja poduzeća www.enterprisesurveys.org Grupa Svjetske banke.

Tim za Istraživanja poduzeća možete kontaktirati na:

The World Bank Group
2121 Pennsylvania Avenue, NW
Washington DC, 20433 USA
Tel. (202) 479-3800

ENTERPRISE SURVEYS

Pregled gospodarstva

Hrvatska 2023

Regija: Europe & Central Asia

Dohodovna skupina: Lower Middle Income

Uvod

Ankete Poduzeća (ES) usredotočene su na mnoge aspekte poslovnog okruženja. Ti čimbenici mogu biti susretljivi ili ograničavajući za poduzeća i imati važnu ulogu u tome hoće li privatni sektor gospodarstva napredovati ili ne. Poslovno okruženje koje se prilagođava je ono koje potiče tvrtke na učinkovito poslovanje. Takvi uvjeti jačaju poticaje poduzećima za inovacije i povećanje produktivnosti, što su ključni čimbenici održivog razvoja. Produktivniji privatni sektor zauzvrat proširuje zaposlenost i doprinosi porezima potrebnim za javna ulaganja u zdravstvo, obrazovanje i druge usluge. Pitanja sadržana u ES-u imaju za cilj obuhvatiti većinu prethodno navedenih tema. Teme uključuju infrastrukturu, trgovinu, financije, propise, poreze i poslovno licenciranje, korupciju, prakse upravljanja i neformalnost, pristup financiranju, inovacije, rad i percepciju o preprekama poslovanju.

ES provode Svjetska banka i njezini partneri u svim geografskim regijama i obuhvaćaju mala, srednja i velika poduzeća. Veličina tvrtke određena je brojem zaposlenika: 5 do 19 (mali), 20 do 99 (srednji) i 100 ili više (veliki). Tvrtke s manje od pet zaposlenih ne ispunjavaju uvjete za istraživanje. Tvrtke koje su u 100% državnom vlasništvu također su neprihvatljive.

Istraživanja se provode na reprezentativnom uzorku poduzeća iz nepoljoprivrednog, formalnog, privatnog gospodarstva. ¹ Obuhvaćenost sektora definirana je dosljedno za sva gospodarstva i uključuje cjelokupni proizvodni sektor te većinu uslužnih sektora: maloprodaju, veleprodaju, popravak vozila, hotele i

restorane, prijevoz, skladištenje, komunikacije, građevinu i informacijske tehnologije. Javne komunalne usluge, državne službe, zdravstvo i sektor financijskih usluga nisu uključeni u uzorak (Slika 1). Anketiranje za istraživanje poduzeća provodi se s najvišim rukovoditeljima i vlasnicima poduzeća.

ES se ponavlja svake tri godine za određeno gospodarstvo. Praćenjem promjena u poslovnom okruženju tvorci politika i istraživači mogu razmotriti učinke političkih i regulatornih reformi na uspješnost poduzeća. Ponovljene ankete pomažu u proučavanju razvoja poslovnog okruženja i kako ono utječe na dinamiku privatnog sektora.

Ovaj dokument sažima rezultate Enterprise Survey za Hrvatsku. Od svibnja 2023. do veljače 2024. ispitani su vlasnici poduzeća i vodeći menadžeri u 474 tvrtke. Na slici 2. prikazan je opis raščlambe uzorka za tri kategorije dizajna upitnika: poslovni sektor, veličina poduzeća i lokacija.

Slika 1: Sektori gospodarstva obuhvaćeni Istraživanjem poduzeća

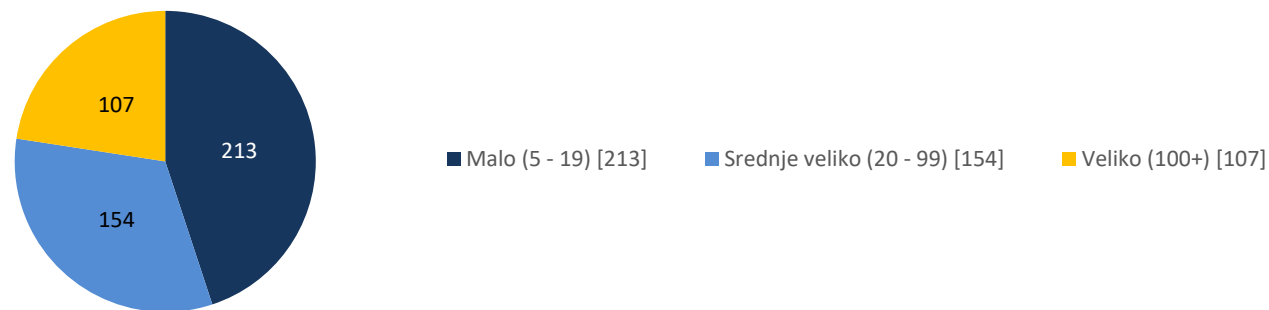
Isključeno	Uključeno
SEKTORI Poljoprivreda Ribarstvo Rudarstvo Javne komunalne usluge Financijsko posredovanje Javna uprava Obrazovanje, zdravstvo i socijalni rad	SEKTORI Proizvodnja (svi podsektori) Građevinarstvo Prodaja i popravak motornih vozila Veleprodaja Maloprodaja Hoteli i restorani Skladištenje, prijevoz i komunikacije Informacijske tehnologije
DODATNI KRITERIJI <ul style="list-style-type: none">< 5 zaposlenikaNeformalna poduzećaPoduzeća u 100 %-tnom državnom vlasništvu	DODATNI KRITERIJI <ul style="list-style-type: none">5 i više zaposlenihFormalna (registrirana) poduzećaMinimalno 1 % privatnog vlasništva

ENTERPRISE SURVEYS

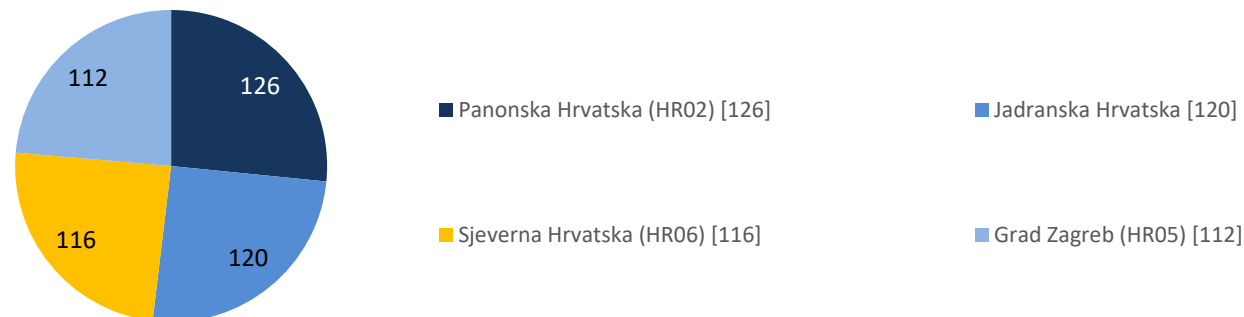
Slika 2: Obilježja anketiranih poduzeća
Sektor

Veličina

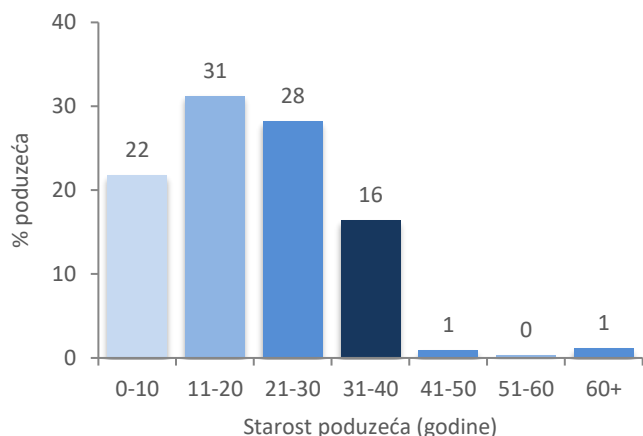
Lokacija

Obilježja poduzeća

Uz prikupljanje podataka o poslovnom okruženju i uspješnosti poduzeća, Istraživanje poduzeća prikuplja i podatke o obilježjima privatnih poduzeća. Slika 3 prikazuje raspodjelu poduzeća u privatnom sektoru prema starosti koja se mjeri godinama poslovanja poduzeća. Utjecaj poslovnog okruženja na uspješnost poduzeća može ovisiti o iskustvu i duljini postojanja poduzeća. Isto tako, starija i mlađa poduzeća mogu se razlikovati po sposobnosti uspješnog snalaženja u poslovnom okruženju.

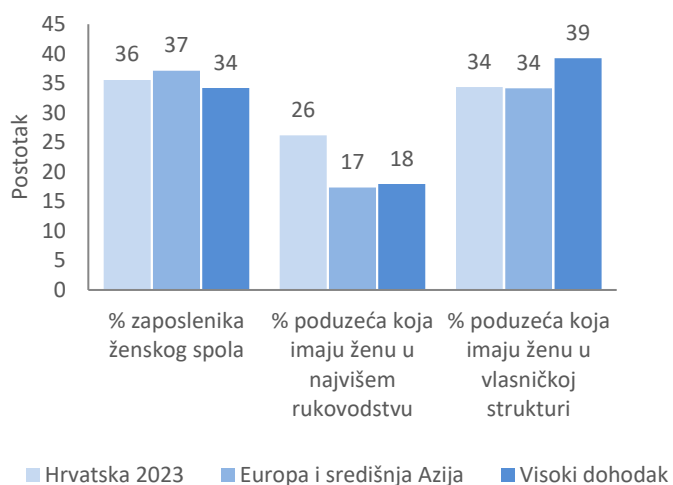
Slika 3: Raspodjela poduzeća po starosti

ENTERPRISE SURVEYS

Na slici 4. prikazan je postotak sudjelovanja žena u zapošljavanju, u najvišem menadžmentu i vlasništvu poduzeća, u usporedbi s ekvivalentnim postocima za regiju i gospodarstva sa sličnim razinama dohotka. Uključivanje žena u gospodarsku aktivnost nužno je za promicanje zajedničkog blagostanja, jednog od dvostrukih razvojnih ciljeva Svjetske banke.

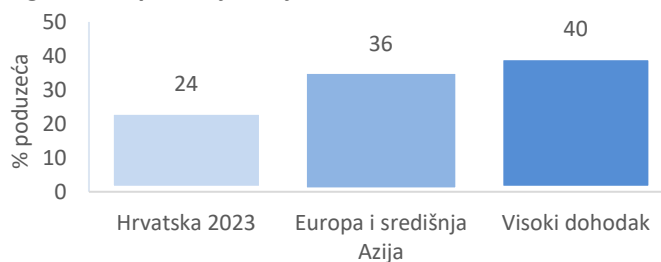
Slika 4: Sudjelovanje žena u zaposlenju, najvišem rukovodstvu i vlasništvu

Radna snaga

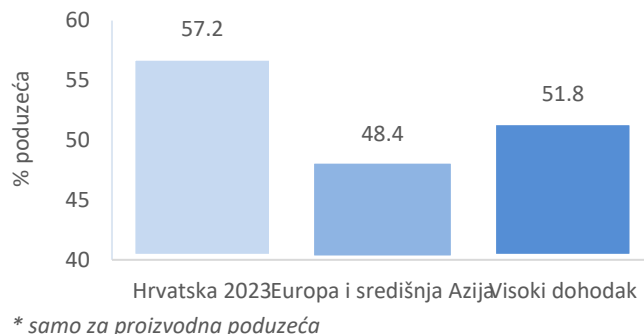
Istraživanje poduzeća prikuplja podatke o radnoj snazi, kao što je broj stalnih zaposlenika na puno radno vrijeme, broj privremenih zaposlenika, broj zaposlenika prema spolu, je li bilo formalnih programa osposobljavanja i iskustva najvišeg rukovoditelja u sektoru u kojem posluje poduzeće. Za proizvodna poduzeća istraživanje poduzeća dodatno prikuplja podatke o raščlambi radne snage na radnike u proizvodnji i radnike koji ne rade u proizvodnji te na kvalificirane i nekvalificirane radnike u proizvodnji. Slike 5 i 6 prikazuju ulaganja poduzeća u vještine i sposobnosti svoje radne snage.

Slika 5: Postotak poduzeća koja nude formalne programe osposobljavanja

Učestalost osposobljavanja mjeri se postotkom poduzeća koja nude formalne programe osposobljavanja dok se intenzitet osposobljavanja mjeri udjelom radnika koji pohađaju programe osposobljavanja u sektoru proizvodnje.

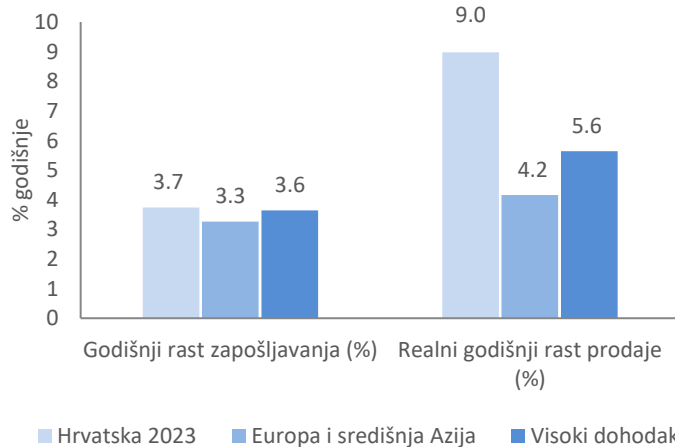
Slika 6: U poduzećima koja nude programe osposobljavanja, udio radnika koji je prošao te programe*

Uspješnost poduzeća

Ako je poslovno okruženje gospodarstva podržavajuće i konkurentno, resursi se često kanaliziraju prema najproduktivnijim upotrebama i poduzeća ulažu kako bi dodatno povećala svoju produktivnost. Koristeći se odgovorima na pitanja o godišnjoj prodaji i ukupnim brojem stalnih zaposlenika na puno radno vrijeme, u protekloj godini i tri fiskalne godine unatrag, za svako se poduzeće mogu izračunati mjerila rasta. Slika 7 prikazuje godišnju stopu rasta zapošljavanja i stvarne prodaje koja iz toga proizlazi. Promatrajući mjerila poslovnog okruženja zajedno s dostupnim mjerilima uspješnosti, donositelji politika mogu odrediti koji aspekti poslovnog okruženja otežavaju ili omogućuju rast privatnog sektora.

Slika 7: Godišnji rast zapošljavanja i prodaje

Fizička infrastruktura

Dobro razvijena fizička infrastruktura, uključujući ceste, električnu energiju, vodu i telekomunikacije, ključna je za konkurentnost i rast gospodarstva. Kvalitetna infrastruktura učinkovito povezuje poduzeća s tržištima sirovina, proizvoda i tehnologija. Smanjuje troškove proizvodnje i povećava konkurentnost poduzeća na domaćem i međunarodnim tržištima.

Istraživanje poduzeća odražava ovaj dvostruki izazov osiguranja jake infrastrukture za opskrbu električnom energijom, vodom i telekomunikacijama uz informacije o razvoju institucija koje učinkovito pružaju i održavaju te javne usluge.

Učinkovitost poslovanja privatnog sektora zahtijeva pouzdanu opskrbu električnom energijom. Slika 8 prikazuje mjeru u kojoj se poduzeća suočavaju s prekidima u opskrbi električnom energijom, izmjerenu kao postotak poduzeća koja su doživjela nestanak struje i broj nestanaka struje. Neodgovarajuća opskrba električnom energijom može povećati troškove, ometati proizvodnju i smanjiti profitabilnost.

Slika 8: Pouzdanost opskrbe električnom energijom i povezani gubitci

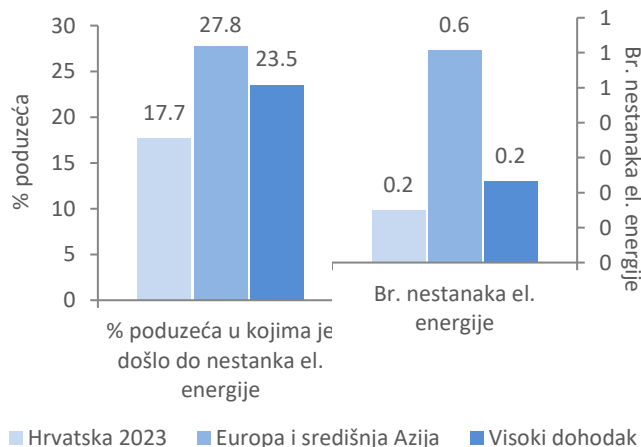
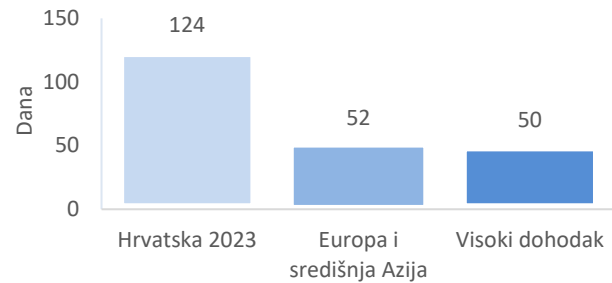

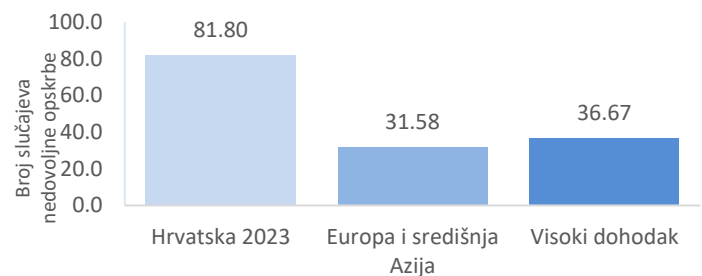
Figure 9 displays the efficiency of infrastructure services by quantifying the number of days it takes to obtain an electricity connection. Service delays impose additional costs on firms and may act as barriers to entry and investment.

Slika 9: Broj dana za dobivanje električnog priključka

Za mnoge industrije u proizvodnom sektoru voda je također važan ulaz u proizvodni proces. Na slici 10. prikazan je broj dana potrebnih za dobivanje priključka za vodu. Ta kašnjenja u pružanju usluga poduzećima nameću i dodatne troškove te mogu djelovati kao prepreke ulasku i ulaganjima.

Slika 10: Dani za dobivanje priključka za vodu

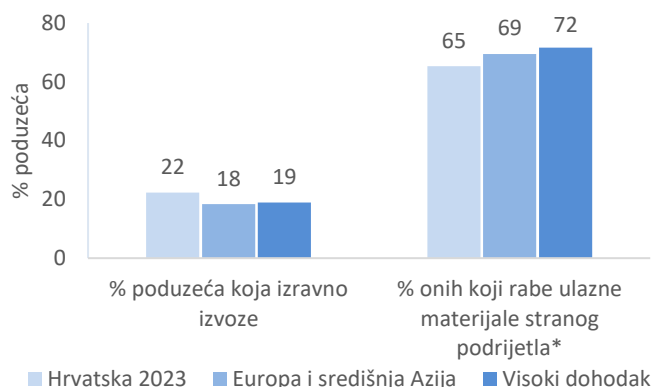
Međunarodna trgovina

Sudjelovanje u međunarodnoj trgovini omogućuje poduzećima da se šire, povećavaju standarde učinkovitosti, uvoze materijale po nižim cijenama i nabavljaju novije i bolje tehnologije. Međutim, trgovanje zahtijeva i da se poduzeća bave carinama i trgovinskim propisima, a često su također obavezna pribaviti uvozne i izvozne dozvole.

Istraživanje poduzeća brojčano prikazuje trgovinske aktivnosti poduzeća i prikuplja podatke o ograničenjima u poslovanju prilikom izvoza i uvoza. Slika 11 prikazuje intenzitet međunarodne trgovine u privatnom sektoru, na temelju postotka poduzeća koja izravno izvoze najmanje 10 % svoje godišnje prodaje. Slika 11 prikazuje i postotak proizvodnih poduzeća koja upotrebljavaju ulazne ili potrošne materijale stranog podrijetla.

ENTERPRISE SURVEYS

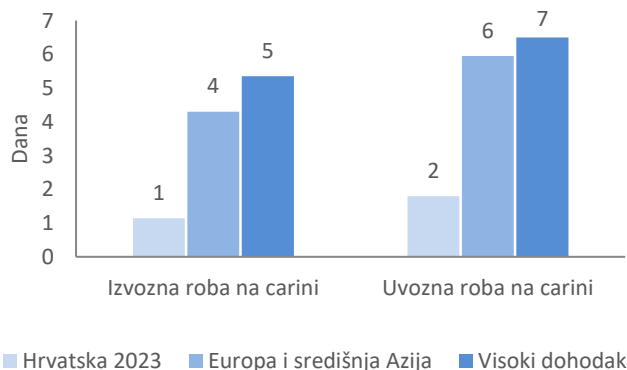
Slika 11: Postotak izvoznih i uvoznih poduzeća

* samo za proizvodna poduzeća

Učinkoviti postupci carinjenja omogućuju poslovnim subjektima izravan izvoz i uvoz roba. Slika 12 prikazuje prosječan broj dana do ocarinjenja izvozne i uvozne robe. Kašnjenja u carinjenju izvozne i uvozne robe stvaraju dodatne troškove poduzeću, mogu ometati proizvodnju, narušavaju prodaju i mogu dovesti do oštećenja potrošnog materijala ili robe.

Slika 12: Prosječan broj dana do ocarinjenja izvozne ili uvozne robe

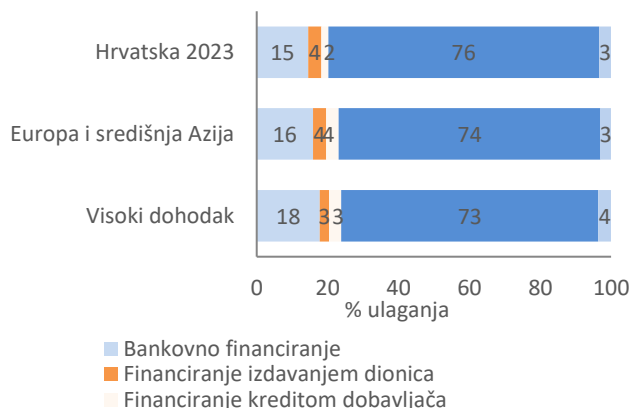
Pristup financijama

Dobro razvijena financijska tržišta osiguravaju platne usluge, mobiliziraju depozite i omogućuju financiranje za kupnju osnovnih sredstava - kao što su zgrade, zemljište, strojevi i oprema - kao i obrtna sredstva. Učinkovita financijska tržišta smanjuju oslanjanje na vlastita sredstva ili neformalne izvorne kao što su obitelj i prijatelji, povezujući kreditno sposobna poduzeća sa širokim rasponom pozajmljivača i ulagača.

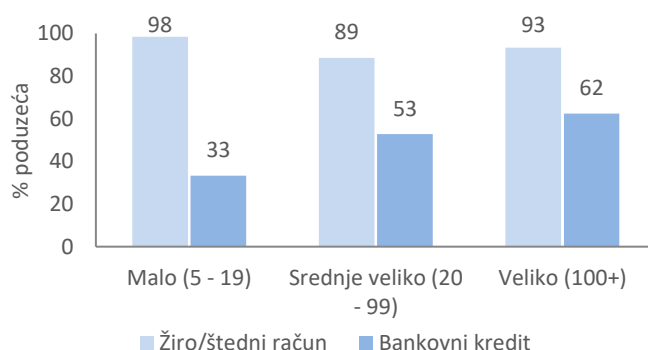
Istraživanje poduzeća nudi pokazatelje izvora financiranja poduzeća i obilježja njihovih financijskih transakcija. Slika 13 uspoređuje različite izvore korištene za financiranje kupnje osnovnih sredstava (ulaganja). Kupnje radi ulaganja mogu se financirati iz vlastitih sredstava, zaduživanjem kod banaka, kreditom od dobavljača ili iz drugih izvora, uključujući nebankarske financijske institucije i osobne mreže kontakata. Pretjerano oslanjanje na vlastita sredstva može ukazivati na potencijalno neučinkovito financijsko posredovanje.

Slika 14 pokazuje dva pokazatelja načina na koji privatna poduzeća upotrebljavaju financijske usluge: postotak poduzeća sa žiro-računom ili štednim računom i postotak poduzeća s bankovnim kreditom. Prvi pokazatelj mjeri upotrebu usluga mobilizacije depozita koja pomaže poduzećima da upravljaju likvidnošću i plaćanjima. Drugi pokazatelj mjeri upotrebu financijskih usluga za kreditiranje. Dostupnost kredita omogućuje financiranje projekata koji bi inače bili uvjetovani ograničenim izvorima financiranja svakog poduzeća.

Slika 13: Izvori financiranja kupnje osnovnih sredstava

Slika 14: Upotreba financijskih usluga

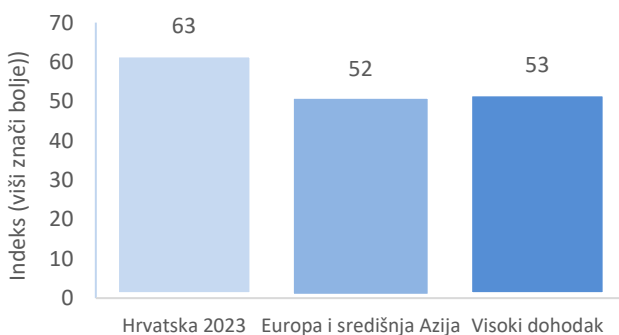

Prakse upravljanja

Pokazalo se da su dobre prakse upravljanja ključni element u produktivnosti poduzeća i njihovoj ukupnoj uspješnosti. Pokazatelji ES-a o praksama upravljanja obuhvaćaju osam važnih aspekata, od poduzimanja dugoročnih mjera za rješavanje i izbjegavanje problema u proizvodnji ili pružanju usluga; broj, vremenski horizont i druge značajke ciljeva proizvodnje ili pružanja usluga; za korištenje bonusa ili promocija za nagrađivanje boljih performansi i radnje za ograničavanje nedovoljnih performansi.

Na slici 15. prikazan je indeks složenih praksi upravljanja, koji kombinira informacije iz svih osam komponenti, od kojih je svaka dostupna i kao zaseban pokazatelj ES-a u Dodatku. Osam pojedinačnih komponenti i ovaj kompozitni indeks korisni su pri usporedbi zemlje s vršnjacima ili usporednim skupinama. The composite management practices index varies from 0 to 100, with 100 denoting an ideal, most well-structured management practice, whereby all eight subcomponents are handled most effectively. The ES indicators on management practices are calculated for firms with at least 20 workers.

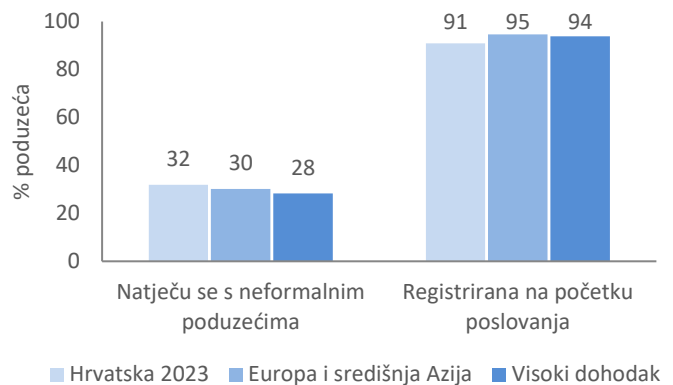
Slika 15: Indeks praksi upravljanja

Kada su poduzeća formalno registrirana, obavezna su pridržavati se pravila i propisa koje obično određuju vlade. Plaćanje poreza uobičajeno je najopipljivija posljedica postajanja dijelom formalnog privatnog sektora. Neka poduzeća pokušavaju izbjeći ove posljedice tako da ne registriraju svoje poslovanje i slijedom toga ostanu u neformalnom sektoru. Veliki neformalni sektor može biti izazov formalnim poduzećima koja se natječu na tržištu jer se neformalna poduzeća mogu upustiti u prakse koje im mogu dati nepoštenu prednost nad formalnim poduzećima koja se moraju pridržavati važećih pravila i propisa.

Slika 16 prikazuje dva mjerila učestalosti neformalnosti u privatnom sektoru. Prvi je pokazatelj postotak poduzeća koja navode da se suočavaju s konkurencijom od neregistriranih ili neformalnih poduzeća. Drugi je pokazatelj postotak trenutno registriranih poduzeća koja su započela s poslovanjem kao formalno registrirana.

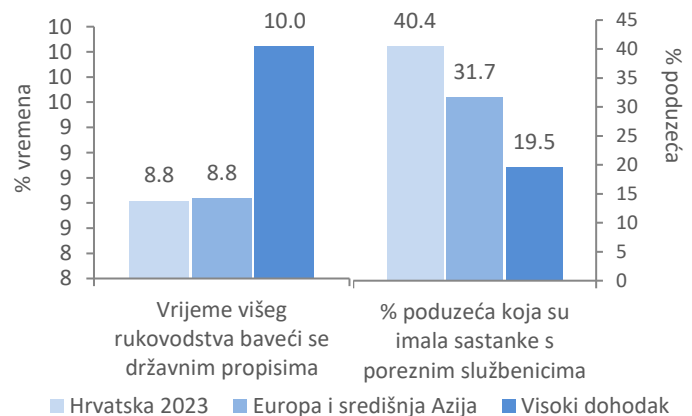
Slika 16: Poduzeća i neformalnost

Propisi, dozvole i porezi

Dobro gospodarsko upravljanje u područjima kao što su propisi, radne licencije i oporezivanje temeljni je stup povoljnog poslovnog okruženja. Registrirana poduzeća plaćaju poreze i trebala bi se pridržavati propisa.

Slika 17: Vremenski porez i sastanci s poreznim službenicima

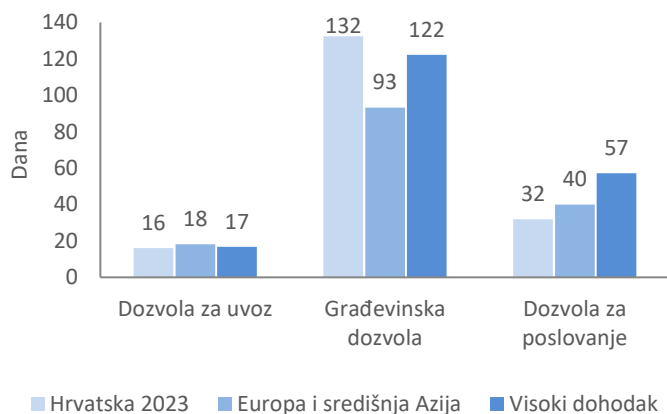
Poduzeće obično treba dozvole i licencije, među ostalim, da bi poslovalo, izgradilo novu zgradu i izravno uvozilo. U idealnom slučaju, ovi propisi i dozvole štite interes opće

javnosti, a istodobno su transparentni i ne predstavljaju teški teret privatnom sektoru.

Istraživanje poduzeća osigurava kvantitativna mjerila za propise, primjerice za radne licencije i oporezivanje. Slika 17 prikazuje „vremenski porez“ koji nameću propisi, a radi se o postotku vremena koji više rukovodstvo potroši na usklađenost s propisima. Slika 17 predstavlja i postotak poduzeća koja su posjetili porezni službenici ili koja su se morala sastati s poreznim službenicima.

Slika 18 usredotočena je na učinkovitost službi za radne licencije i dozvole. Pokazatelji mjere vrijeme potrebno za dobivanje dozvole za uvoz, građevinske dozvole i dozvole za poslovanje. Kašnjenja u dobivanju licencija poduzetnike mogu skupo koštati jer dodaju nesigurnost i dodatne troškove prijeko potrebnim poslovnim transakcijama.

Slika 18: Broj dana za dobivanje dozvola

Pridržavanje propisa skupo je za poduzeća. Pretjerani ili neučinkoviti propisi mogu obeshrabriti djelovanje privatnog sektora i izravna strana ulaganja.

Korupcija

Korupcija javnih dužnosnika može biti glavni administrativni i financijski teret poduzeća. Korupcija stvara nepovoljno poslovno okruženje potkopavajući poslovnu učinkovitost i povećavajući troškove i rizike povezane s vođenjem privatnog poduzeća.

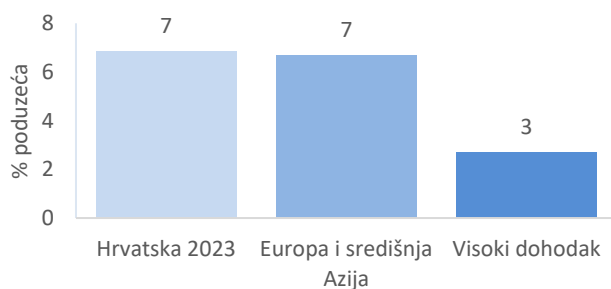
Neučinkoviti propisi ograničavaju poslovanje poduzeća jer predstavljaju prilike za iznuđivanje mita, pri čemu se od poduzeća traže „neformalna plaćanja“ javnim dužnosnicima kako bi se stvari riješile. U mnogim

gospodarstvima mito je uobičajeno, a iznosi mita prilično veliki te mito povećava birokratske troškove za dobivanje potrebnih dozvola i licencija. Mito može biti ozbiljna prepreka rastu i razvoju poduzeća.

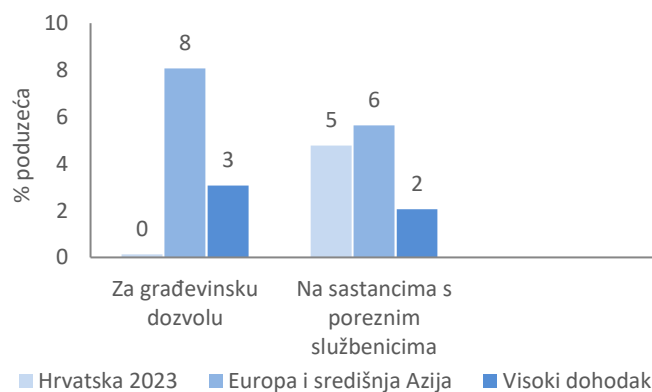
Slika 19 prikazuje mješoviti indeks korupcije, učestalost mita, koji odražava postotak poduzeća od kojih je najmanje jedanput zatraženo da plate mito za neku od šest različitih transakcija, uključujući plaćanje poreza, ishođenje dozvola ili licencija i dobivanje priključka na komunalnu uslugu.

Istraživanje poduzeća bilježi pojedinačne transakcije u kojima je moglo biti traženo mito. Slika 20 prikazuje mjeru u kojoj se od poduzeća traži da plate mito kako bi dobila odabrane javne usluge. Od poduzeća se može tražiti plaćanje mita kada podnesu zahtjev za izdavanjem građevinske dozvole, pri pokušaju dobivanja ugovora s tijelom državne uprave ili tijekom sastanaka s poreznim službenicima. Ove tri vrste transakcija uobičajeni su slučajevi pojave prilika za mito.

Slika 19: Učestalost mita (postotak poduzeća od kojih je najmanje jedanput zatraženo plaćanje mita)

Slika 20: Postotak poduzeća od kojih je zatraženo ili očekivano davanje poklona ili neformalnih plaćanja

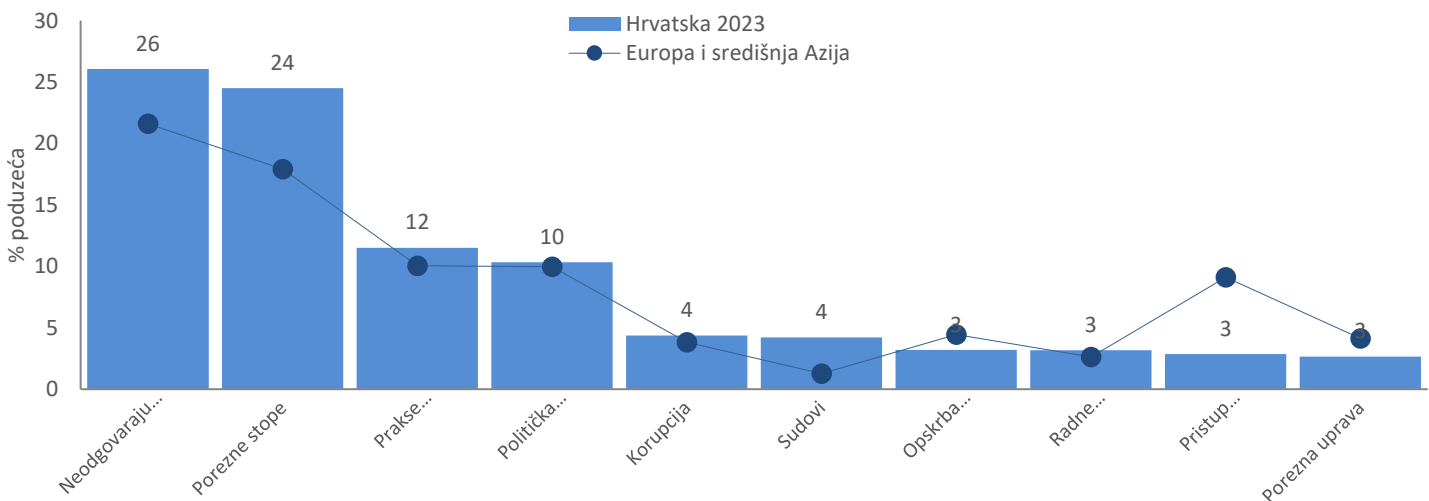
Prepreke u poslovnom okruženju

Većina pokazatelja u Istraživanju poslovnog okruženja izvedena su iz anketnih pitanja koja poslovne subjekte pitaju o njihovim stvarnim iskustvima iz poslovnog okruženja. Na primjer: „Koliko vam je dana trebalo za dobivanje dozvole?“ ili „Koliko je sati trajao nestanak električne energije?“ Manji broj anketnih pitanja pita vlasnike poduzeća ili najviše rukovoditelje za njihovo subjektivno mišljenje o važnosti različitih elemenata poslovnog okruženja.

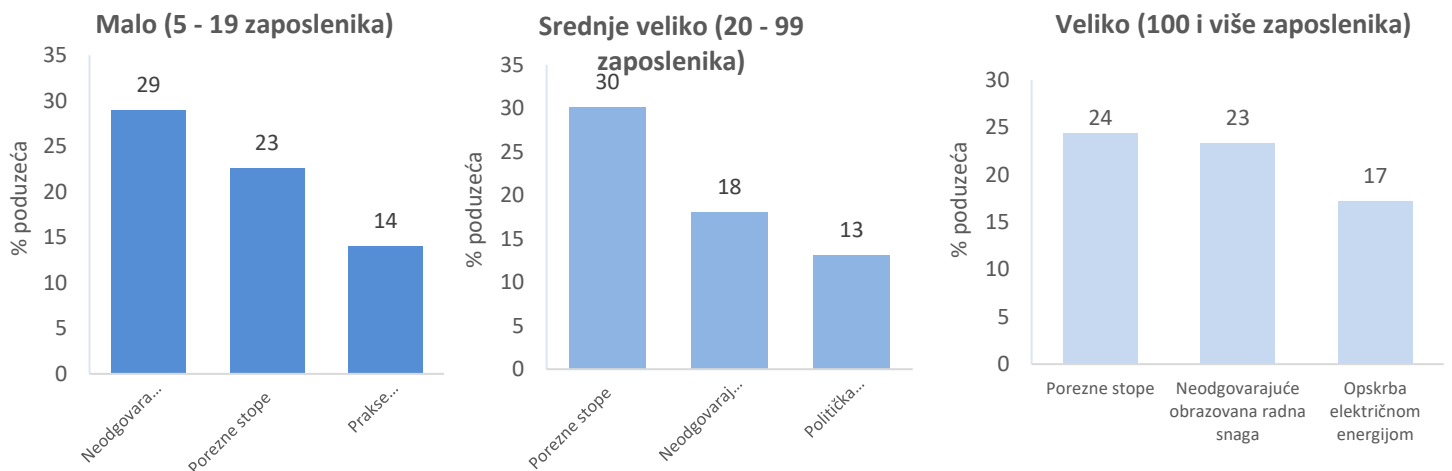
Slika 21 prikazuje postotak poduzeća koja određenu prepreku u poslovnom okruženju smatraju najvažnijom.

Od ispitanika je bilo zatraženo da izabere najveću prepreku za svoje poduzeće s popisa 15 prepreka u poslovnom okruženju. Slika prikazuje 10 glavnih prepreka u usporedbi s regionalnim prosjecima. Slika 22 prikazuje 3 glavne prepreke za mala, srednje velika i velika poduzeća. U mnogim gospodarstvima, percepcije rukovoditelja velikih poduzeća uvelike se razlikuju od percepcija rukovoditelja srednje velikih i malih poduzeća. To je povezano s kapacitetom snalaženja pri nailasku na prepreke u poslovnom okruženju: veća poduzeća mogu imati više načina za suočavanje s preprekama, no istodobno su vidljivija i izloženija manjkavostima poslovnog okruženja.

Slika 21: Deset glavnih ograničenja u poslovnom okruženju (postotak poduzeća)

Slika 22: Tri glavna ograničenja u poslovnom okruženju prema veličini

ENTERPRISE SURVEYS

Dodatak

Sljedeća tablica sadrži vrijednosti svih varijabli pokazatelja koje se koriste u profilu zemlje.

	Hrvatska 2023				Europa i središnja Azija	Visoki dohodak
	Sva poduzeća	Malo	Srednje	Veliko		
Obilježja poduzeća						
Starost poslovne jedinice (godine)	20.5	19.0	23.1	33.1	21.2	24.3
Postotak poduzeća s najmanje 10 % stranog vlasništva	6.9	4.3	12.8	19.9	8.0	9.7
Postotak poduzeća s najmanje 10 % državnog vlasništva	0.5	0.0	0.6	8.6	0.6	0.3
Spol						
Postotak poduzeća koja imaju ženu u vlasničkoj strukturi	34.3	33.0	36.2	48.3	34.2	39.2
Postotak poduzeća koja imaju ženu u najvišem rukovodstvu	26.2	28.7	21.2	11.4	17.3	17.9
Udio žena među stalno zaposlenim radnicima na puno radno vrijeme (%)	35.6	36.5	32.6	37.3	37.1	34.2
Postotak žena među stalno zaposlenim radnicima na puno radno vrijeme koji ne rade u proizvodnji*	65.5	68.5	61.4	53.8	49.0	46.7
Postotak žena među stalno zaposlenim radnicima u proizvodnji na puno radno vrijeme*	24.1	23.4	23.7	33.5	33.7	26.7
Radna snaga						
Postotak poduzeća koja nude formalne programe osposobljavanja	24.4	19.9	31.7	61.1	36.0	40.5
Postotak radnika kojima je ponuđen formalni program osposobljavanja (%)*	57.2	56.3	50.2	78.6	48.4	51.8
Godine iskustva najvišeg rukovoditelja u sektoru u kojem posluje poduzeće	24.9	24.3	26.3	28.3	21.8	23.8
Broj radnika	24.3	9.2	37.7	231.6	28.9	26.6
Udio stalno zaposlenih radnika (među svim radnicima)	97.8	97.9	97.4	98.4	96.4	96.5
Udio privremenih radnika (među svim radnicima)	2.2	2.1	2.6	1.6	3.6	3.5
Udio radnika u proizvodnji (među svim stalno zaposlenim radnicima)*	72.2	70.9	74.9	74.3	69.9	68.2
Udio kvalificiranih radnika (među svim radnicima u proizvodnji)*	94.2	96.1	91.6	84.7	79.9	80.9
Produktivnost						
Realni godišnji rast prodaje (%)	9.0	8.7	8.9	15.3	4.2	5.6
Godišnji rast zapošljavanja (%)	3.7	3.9	3.3	2.8	3.3	3.6
Inovacije i tehnologija						
Postotak poduzeća koja troše na istraživanje i razvoj	10.8	n.a.	8.1	28.3	19.6	22.9
Postotak poduzeća koja su uvela novi proizvod/uslugu	5.3	4.0	8.6	9.7	31.6	37.4
Postotak poduzeća čiji je novi proizvod/usluga ujedno bila i nova na glavnom tržištu	84.0	96.8	75.9	31.3	63.5	63.6
Postotak poduzeća koja su uvela inovaciju u proces	4.8	4.7	4.9	4.9	19.1	24.4
Infrastruktura						
Broj nestanaka električne energije u tipičnom mjesecu	0.2	0.2	0.1	0.3	0.6	0.2
Postotak poduzeća u kojima je došlo do nestanka električne energije	17.7	16.3	18.9	35.6	27.8	23.5
Broj dana za dobivanje električnog priključka (nakon predavanja zahtjeva)	124.4	n.a.	185.6	68.9	51.9	50.2
Kašnjenje u dobivanju priključaka za vodu (dani)	81.8	n.a.	106.1	38.5	31.6	36.7
Trgovina						
Broj dana ocarinjenja izravnog izvoza	1.1	1.0	1.3	1.2	4.3	5.4
Postotak poduzeća koja izvoze izravno (najmanje 10 % prodaje)	22.3	19.2	26.7	51.6	18.4	18.9
Postotak poduzeća koja izvoze izravno ili neizravno (najmanje 10 % prodaje)	26.4	22.6	33.2	53.6	23.0	23.6
Broj dana za ocarinjenje uvoza*	1.8	1.7	2.1	1.3	5.9	6.5
Postotak poduzeća koja upotrebljavaju ulazne materijale i/ili potrošni materijal stranog podrijetla*	65.3	55.1	84.1	90.6	69.5	71.7
Financije						
Postotak poduzeća sa žiro-računom ili štednim računom	95.8	98.4	88.6	93.4	94.4	93.3
Postotak poduzeća koja koriste banke za financiranje ulaganja	30.9	23.0	47.9	32.6	27.5	29.3
Udio ulaganja financiran vlastitim sredstvima (%)	76.4	80.7	65.7	82.4	73.9	72.5

ENTERPRISE SURVEYS

Udio ulaganja koji su financirale banke (%)	14.5	10.8	22.6	14.4	15.9	17.8
	Hrvatska 2023				Europa i središnja Azija	Visoki dohodak
	Sva poduzeća	Malo	Srednje	Veliko		
Udio ulaganja financiran kreditom od dobavljača (%)	2.0	3.0	0.0	0.3	3.5	3.4
Postotak poduzeća koja upotrebljavaju kredit od dobavljača/klijenata za financiranje obrtnih sredstava	12.9	12.3	12.9	24.6	20.3	23.6
Udio ulaganja financiran prodajom udjela ili dionica (%)	3.7	2.6	6.6	0.9	3.7	2.7
Prakse upravljanja						
Indeks praksi upravljanja	62.7	n.a.	61.5	69.4	51.7	52.8
Ocjena na akciji kada se pojavio problem	89.5	n.a.	89.7	88.3	75.6	78.0
Ocjena broja praćenih pokazatelja uspješnosti	57.9	n.a.	55.7	69.9	44.4	48.3
Ocjena o vremenskom fokusu ciljeva proizvodnje/pružanja usluga	83.9	n.a.	83.7	85.2	57.6	59.1
Ocjena o ostvarivosti ciljeva proizvodnje/pružanja usluga	69.8	n.a.	69.2	72.7	48.9	49.7
Ocjena o poznavanju ciljeva proizvodnje/pružanja usluga	46.1	n.a.	43.9	58.1	41.2	45.9
Ocjena na temelju bonusa za uspješnost menadžera	37.5	n.a.	36.6	42.9	31.3	28.7
Ocjena u mjeri u kojoj se promoviraju ne-menadžeri na temelju uspješnosti	82.2	n.a.	81.2	87.7	63.6	65.6
Ocjena u mjeri u kojoj se ne-menadžeri s lošim rezultatima preraspodeljuju ili otpuštaju	27.3	n.a.	23.7	46.2	37.1	36.6
Neformalnost						
Postotak poduzeća koja se natječu s neregistriranim ili neformalnim poduzećima	31.9	35.4	24.0	17.1	30.2	28.3
Postotak poduzeća formalno registriranih na početku poslovanja u zemlji	91.0	93.6	83.0	92.2	94.7	93.9
Propisi i porezi						
Vrijeme koje više rukovodstvo provede baveći se zahtjevima državnih propisa (%)	8.8	9.4	7.1	8.2	8.8	10.0
Postotak poduzeća koja su posjetili porezni službenici ili koja su se morala sastati s poreznim službenicima	40.4	39.5	42.5	44.7	31.7	19.5
Broj dana za dobivanje dozvole za uvoz	16.0	11.0	38.9	6.0	18.2	16.7
Broj dana za dobivanje građevinske dozvole	132.5	87.3	225.1	126.5	93.2	122.1
Broj dana za dobivanje dozvole za poslovanje	31.8	25.7	49.8	29.6	40.0	57.1
Korupcija						
Učestalost mita (postotak poduzeća od kojih je najmanje jedanput zatraženo plaćanje mita)	6.8	4.0	15.1	3.4	6.7	2.7
Postotak poduzeća od kojih se očekivalo davanje poklona za dobivanje građevinske dozvole	0.1	0.2	0.0	0.0	8.1	3.1
Postotak poduzeća od kojih se očekivalo davanje poklona na sastancima s poreznim službenicima	4.8	2.0	12.5	4.4	5.6	2.1
Najveća Prepreka						
Pristup financijama	2.9	3.0	2.0	6.1	9.1	7.2
Pristup zemljištu	1.3	1.9	0.0	0.0	1.6	2.9
Radne licencije i dozvole	3.2	4.0	0.9	2.6	2.6	3.4
Korupcija	4.4	2.9	9.2	1.4	3.8	1.5
Sudovi	4.2	3.6	5.2	9.1	1.3	0.6
Kriminal, krađa i nepoštivanje zakona	1.8	2.0	1.6	0.6	1.9	2.0
Carinski i trgovinski propisi	1.2	1.6	0.0	1.9	2.7	3.2
Opskrba električnom energijom	3.2	2.0	4.6	17.2	4.4	4.1
Neodgovarajuće obrazovana radna snaga	26.1	28.9	18.1	23.3	21.6	25.6
Radno zakonodavstvo	1.1	1.3	0.8	0.7	5.1	8.5
Politička nestabilnost	10.3	9.4	13.1	9.9	10.0	6.1
Prakse neformalnog sektora	11.5	14.0	5.8	0.7	10.0	8.2
Porezna uprava	2.7	1.9	5.1	1.4	4.1	4.0
Porezne stope	24.5	22.6	30.1	24.3	17.9	17.7
Prijevoz	1.6	1.0	3.5	0.7	3.8	5.0

* Ovi pokazatelji izračunati su samo za proizvodni sektor

1. Uzorak za svako gospodarstvo stratificiran je prema gospodarskoj grani, veličini poduzeća i zemljopisnoj regiji. Razina podrobnosti stratifikacije prema gospodarskoj grani ovisi o veličini gospodarstva. Stratifikacija prema veličini slijedi tri razine predstavljene u tekstu: mala, srednje velika i velika. Regionalna stratifikacija uključuje glavne gospodarske regije u svakom gospodarstvu. Primjenom ove metodologije procjene različitih razina stratifikacije

ENTERPRISE SURVEYS

moгу se izračunati na zasebnoj osnovi dok se istodobno zaključci mogu izvoditi za nepoljoprivredno privatno gospodarstvo kao cjelinu. Za više pojedinosti o strategiji uzorkovanja pogledajte Napomenu o uzorkovanju dostupnu na www.enterprisesurveys.org.